

Streszczenie pracy doktorskiej

Promotor pracy: dr hab. Maciej Rzewuski, prof. UWM

Temat pracy: Zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Autor pracy: Katarzyna Jerka

Przedmiotem niniejszej pracy było zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Zagadnienie to przeanalizowano w dwóch płaszczyznach badawczych. Pierwsza dotyczyła przesłanek zasiedzenia tytułowej służebności, które są zbieżne z przesłankami zasiedzenia służebności przesyłu, a druga obejmowała zagadnienia szczegółowe, wyjątkowe dla służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Taki podział opracowania wynikał z cech konstrukcyjnych tego prawa, które w piśmiennictwie nazwano konstrukcją hybrydową¹. Stanowiąc służebność gruntową w swej treści odwołuje się bowiem do służebności przesyłu.

Pracę podzielono na osiem rozdziałów tematycznych, z czego pierwszy obejmuje zagadnienia wprowadzające, zaś ostatni prezentuje wyniki badań empirycznych, pozostałe rozdziały dotyczą zagadnień ogólnych i szczegółowych w odniesieniu do głównego tematu.

Dokonano oceny na tle prawnoporównawczym regulacji prawnych, jakie przyjął polski ustawodawca w zakresie korzystania przez przedsiębiorców w celach przesyłowych z cudzych nieruchomości. Analiza służebności ustanawianych na rzecz przedsiębiorców przesyłowych w innych europejskich systemach prawnych, tj. Niemczech i Hiszpanii, dała podstawy do wniosku, iż brak jest w nich instytucji odpowiadającej *stricte* polskiej służebności przesyłu.

Jako zasadniczy cel pracy przyjęto ocenę, czy wprowadzenie służebności przesyłu do KC spełniło jedną z zakładanych przez ustawodawcę funkcji, tj. eliminację zjawiska zaszłości historycznych związanych z utrzymywaniem bez tytułu prawnego urządzeń przesyłowych na cudzych nieruchomościach. Czy rolę tą spełnia w praktyce służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu nabywana przez zasiedzenie?

Przy konstrukcji tytułowego prawa dokonanej w ramach wykładni dynamicznej przez Sąd Najwyższy, ważkie argumenty formalne, a zwłaszcza zasada *numerus clausus* praw rzeczowych, ustąpiły argumentom funkcjonalnym. Mimo że dopuszczalność nabycia przez

¹ B. Rakoczy, *Zasiedzenie służebności przesyłu*, Warszawa 2014, s. 33.

zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu wzbudziła liczne wątpliwości w doktrynie i orzecznictwie, to ostatecznie zostały one rozstrzygnięte przez SN na jej korzyść.

Celem pracy było następnie ustalenie, czy w orzecznictwie sądów powszechnych doszło do recepcji konstrukcji służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu wykreowanej przez orzecznictwo SN. Przedmiotem osobnego rozdziału stały się badania podjęte nad praktyką stosowania prawa ograniczone do okręgu Sądu Okręgowego w Olsztynie.

Przeprowadzone studia literaturowe oraz badania empiryczne doprowadziły do sformułowania następującej tezy:

Wykreowana przez orzecznictwo SN konstrukcja zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu stała się skutecznym „narzędziem” prowadzącym do eliminacji zjawiska korzystania przez przedsiębiorców przesyłowych z cudzych nieruchomości bez tytułu prawnego.

Wybór problematyki badawczej podyktowany był doniosłością społeczną przedmiotowego zagadnienia, która wynika ze skali zjawiska utrzymywania przez przedsiębiorców urządzeń przesyłowych na cudzych nieruchomościach, bez uregulowania lub ustalenia tytułu prawnego.

Badania nad zagadnieniami prawnymi, jakie powstają przy weryfikacji przesłanek zasiedzenia tytułowej służebności gruntowej mają zaś wymiar nie tylko naukowy ale także praktyczny, którego adresatem są przedsiębiorcy przesyłowi i właściciele nieruchomości, przez które urządzenia przesyłowe przebiegają.

Słowa kluczowe: służebność przesyłu, służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu, zasiedzenie, urządzenia przesyłowe, przedsiębiorca przesyłowy.

Summary of doctoral dissertation

Supervisor of the doctoral dissertation: dr hab. Maciej Rzewuski, prof. UWM

The subject of the doctoral dissertation: The right of prescription of easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement.

Author of the doctoral dissertation: Katarzyna Jerka

The subject of the doctoral dissertation was the right of prescription of easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement. This issue was analysed in two exploratory reference planes. The first relates to prerequisite of right of prescription of the titular easement, which are identical to prerequisite relating to the transmission easement, and the second covers complex issues, unique for the easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement.

This division of the doctoral thesis resulted from the design features of this right, which in literature was called a hybrid construction². As an easement appurtenant, it refers to transmission easement in its content.

The doctoral dissertation divided into eight thematic chapters, the first of which covers introductory topics, and the last covers results of searching for empirical research, other chapters of general issues and applications within the scope of the topic. An assessment was made against a comparative legal background of legal regulations adopted by the Polish legislator in the scope of using real estate by entrepreneurs for transmission purposes. The analysis of services for entrepreneurs for transmission purposes established in other international legal systems, i.e. German and Spanish, gave rise to the conclusion, there is no institution that corresponds strictly to Polish transmission easement.

The main purpose of the doctoral thesis was to assess whether the introduction of transmission easement to the Civil Code fulfilled one of the functions assumed by the legislator, i.e. the elimination of the phenomenon of historical events related to the maintenance of transmission devices on other people's property without a legal title. Will this role in practice be performed by the easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement acquired by prescription?

In the construction of the titular right made as a result of the dynamic interpretation by the Supreme Court, significant formal arguments, and in particular the *numerus clausus* principle

² B. Rakoczy, *The right of prescription of transmission easement*, Warsaw 2014, p. 33.

of property rights, gave way to functional arguments. Although the admissibility of acquisitions by prescription of the easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement raised numerous doubts in doctrine and case law, they were ultimately decided by the Supreme Court in its favor.

The purpose of the doctoral thesis was then to determine whether in the case law of common courts there was a reception of the easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement created by the jurisprudence of the Supreme Court. The subject of a separate chapter are studies undertaken on the practice of applying the law limited to the district of the Olsztyn Circuit Court.

The conducted literature studies and empirical studies led to the formulation of the following thesis:

The structure of the right of prescription of easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement created by the Supreme Court jurisprudence has become an effective "tool" leading to the elimination of the phenomenon of using real estates by entrepreneurs for transmission purposes without legal title.

The selection of research issues was dictated by the social significance of the subject matter, which stems from the scale of the phenomenon of entrepreneurs maintaining transmission equipment on someone else's real estates, without regulating or determining their legal title.

Research on legal issues that arise when verifying the grounds for the right of prescription of titular easement is not only scientific but also practical, which is addressed to transmission entrepreneurs and property owners through whom transmission devices run.

Keywords: transmission easement, easement appurtenant with content corresponding to the transmission easement, right of prescription, transmission equipment, transmission entrepreneur.